

L I G J
Nr.9171, datë 22.1.2004

**PËR GRADAT DHE KARRIERËN USHTARAKE NË FORCAT E ARMATOSURA TË
REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Ky ligj përcakton: kriteret dhe autoritetin për pranimin në Forcat e Armatosura, rendin e gradave, përparimin në gradë dhe në karrierë, përgjegjësitë që rrjedhin nga karakteri i veçantë i detyrës dhe i shërbimit ushtarak dhe ndërprerjen e karrierës për ushtarakët e Forcave të Armatosura.

Neni 2

1. Gradat ushtarake janë tituj e shenja dalluese në emërtesën e hierarkisë ushtarake.
2. Hierarkia ushtarake përfshin rendin e gradave dhe të funksioneve.
3. Rendi i gradave dhe i funksioneve në Forcat e Armatosura shkallëzohet nga më e ulëta në më të lartën, sipas lidhjeve e varësive që kanë ndërmjet tyre.
4. Ushtarakët, në varësi nga vendi i tyre në hierarkinë e gradave, kanë veçoritë e më të lartit dhe më të ulët.

Neni 3

Karriera ushtarake është rendi i përgjegjësive të ushtarakut gjatë kohës që shërben në Forcat e Armatosura, sipas arsimimit, kualifikimit, aftësive drejtuese e profesionale dhe vjetërsisë së shërbimit.

Neni 4

1. Në hierarkinë ushtarake, ushtarakët janë oficerë, nënoficerë dhe ushtarë (detarë).
2. Ushtarakët e Forcave të Armatosura janë ushtarakë të shërbimit aktiv të përhershëm (të karrierës), të shërbimit aktiv të përkohshëm, të shërbimit aktiv të detyrueshëm, si dhe ushtarakë të rezervës.

Neni 5

1. Në kuptim të këtij ligji:
 - a) “Oficer aktiv i Forcave të Armatosura” është shtetasi shqiptar që ka kryer arsimin e lartë ushtarak brenda ose jashtë vendit ose shtetasi shqiptar që ka kryer arsimin e lartë civil dhe kursin përkatës ushtarak, jo më pak se një vit në Akademinë Ushtarake, që bën betimin ushtarak dhe titullohet si i tillë me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes.
 - b) “Oficer në rezervë i Forcave të Armatosura” është shtetasi shqiptar që ka kryer arsimin e lartë dhe në raste të veçanta arsimin e mesëm, ka kryer kualifikimin e nevojshëm ushtarak për specialitetin përkatës, që ka bërë betimin ushtarak dhe është titulluar me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes. Të tillë janë dhe oficerët aktivë të Forcave të Armatosura që dalin në rezervë.

c) “Nënoficer aktiv i Forcave të Armatosura” është shtetasi shqiptar që ka kryer arsimin e mesëm ose arsimin e lartë, kualifikimin përkatës të nënoficerit, që ka bërë betimin ushtarak dhe është titulluar si i tillë me urdhër të komandantit të forcës ose të komandës mbështetëse.

ç) “Nënoficer në rezervë i Forcave të Armatosura” është shtetasi shqiptar që ka kryer shërbimin e detyrueshëm ushtarak, arsimin e mesëm, kualifikimin përkatës dhe është titulluar si i tillë nga komandanti i forcës ose komandës mbështetëse.

d) “Ushtar/detar i shërbimit të detyrueshëm aktiv/rezervë i Forcave të Armatosura” është shtetasi shqiptar që kryen shërbimin e detyrueshëm ushtarak aktiv/rezervë sipas ligjit dhe bën betimin ushtarak.

dh) “Ushtar/detar profesionist” është shtetasi shqiptar që ka kryer arsimin e mesëm ose të lartë, shërbimin e detyrueshëm ushtarak aktiv ose kursin profesional përkatës (stërvitja bazë) dhe titullohet si i tillë me urdhër të komandantit të forcës ose të komandës mbështetëse, si dhe bën betimin ushtarak. Ministri i Mbrojtjes, me propozim të Shefit të Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë, përcakton me akt nënligjor procedurat, përgjegjësitë dhe mënyrat e rekrutimit të ushtarëve profesionistë.

2. Oficer, nënoficer dhe ushtar aktiv me pagesë në Forcat e Armatosura pranohet shtetasi shqiptar që, përveç kriterëve të përcaktuara në pikën 1 shkronjat “a”, “c”, “d” dhe “dh” të këtij neni, është në moshën 19 deri në 30 vjeç.

3. Në shërbimin ushtarak si oficer, nënoficer, ushtar me pagesë nuk pranohen shtetasit që janë dënuar nga gjykata për veprë penale, për të cilën dënimi minimal është deri në 1 vit, që kanë humbur të drejtën e ushtrimit të profesionit ose të veprimtarisë në administratën publike me vendim gjykate dhe që ndodhen në një proces hetimor me masë sigurie.

Neni 6

Ushtarakët, me futjen e tyre në shërbimin ushtarak, nënshkruajnë kontratë në këto raste:

1. Për ushtarët me pagesë/profesionistë:

a) kontrata lidhet për një afat jo më pak se 3 vjet me të drejtë ripërtëritjeje. Kohëzgjatja e ripërtëritjes së kontratës përcaktohet me urdhër të komandantit të forcës ose komandës mbështetëse, por jo më e gjatë se afati fillestar;

b) kontrata nënshkruhet ndërmjet shtetasit dhe komandantit të forcës ose komandës mbështetëse.

2. Për nënoficerët:

a) kontrata e parë nënshkruhet për një afat jo më pak se 6 vjet me të drejtë ripërtëritjeje. Kohëzgjatja e ripërtëritjes së kontratës përcaktohet me urdhër të komandantit të forcës ose komandës mbështetëse, por jo më e gjatë se afati fillestar;

b) kontrata nënshkruhet ndërmjet shtetasit dhe komandantit të forcës ose komandës mbështetëse;

c) nënoficerët duhet të kenë plotësuar kriteret e arsimit ushtarak për gradën që kanë, në mënyrë që të përmbushin kërkesat për të rinovuar kontratën në po atë gradë.

3. Për oficerët:

a) kontrata nënshkruhet me fillimin e studimeve në shkollat e larta ushtarake (brenda dhe jashtë vendit). Në kontratë përfshihet koha e arsimimit dhe 6 vjet shërbimi në Forcat e Armatosura, me të drejtë ripërtëritjeje edhe deri 6 vjet të tjera;

b) kontrata nënshkruhet ndërmjet shtetasit, komandantit të akademisë ushtarake dhe përfaqësuesit të Ministrit të Mbrojtjes (për studentët dhe oficerët);

c) në rast shkeljeje të kontratës, ushtarakët detyrohen të dëmshpërblejnë shpenzimet për kohën e studimit (kualifikimit) brenda ose jashtë vendit. Urdhri i Ministrit të Mbrojtjes për shlyerjen e detyrimit në këto raste përbën titull ekzekutiv.

KREU II GRADAT USHTARAKE

Neni 7

Në Forcat e Armatosura grada u jepen oficerëve e nënoficerëve të shërbimit aktiv dhe rezervë, ushtarëve/detarëve të shërbimit të detyrueshëm ushtarak aktiv dhe rezervë, si dhe ushtarëve me

pagesë/profesionistë.

Neni 8

Gradat ushtarake në Forcat e Armatosura për oficerët klasifikohen në grada të ulëta, grada të larta dhe grada madhore.

Neni 9

Gradat ushtarake, sipas titullit, shërbimit dhe llojit të gradës, janë:

1. Për ushtarakët e titulluar oficer aktiv:

Niveli i titullit	Forcat tokësore/ajrore Lloji i gradës	Forcat detare Lloji i gradës
Gradë madhore	Gjeneral	Admiral
Gradë madhore	Leitnant Major	Nënadmiral
Gradë madhore	Brigade	Kundëradmiral
Gradë e lartë	Kolonel	Kapiten i Rangut I
Gradë e lartë	Nënkolonel	Kapiten i Rangut II
Gradë e lartë	Major	Kapiten i Rangut III
Gradë e ulët	Kapiten	Kapiten Leitnant
Gradë e ulët	Toger	Leitnant
Gradë e ulët	Nëntoger	Nënleitnant

2. Për ushtarakët e titulluar nënoficer:

Niveli i titullit	Forcat tokësore/ajrore Lloji i gradës	Forcat detare Lloji i gradës
Nënoficer	Kryekapter	Kryekapter
Nënoficer	Kapter	Kapter
Nënoficer	Rreshter	Rreshter
Nënoficer	Tetar	Tetar
Nënoficer	Nëntetar	Nëntetar

3. Për ushtarakët e titulluar ushtar:

Niveli i titullit	Forcat tokësore/ajrore Lloji i gradës	Forcat detare Lloji i gradës
Ushtar	Ushtar profesionist II	Detar profesionist II
Ushtar	Ushtar profesionist I	Detar profesionist I
Ushtar	Rekrut II	DetarII
Ushtar	Rekrut I	Detar I

4. Gradat ushtarake për studentët:

Klasa	Viti akademik	Lloji i gradës
student	viti IV	klasi i katërt
student	viti III	klasi i tretë
student	viti II	klasi i dytë
student	viti I	klasi i parë

a) për studentët e diplomuar në universitete, lloji i gradës është kandidat për oficer;

b) për studentët që ndjekin akademinë e nënoficerëve, lloji i gradës është kandidat për nënoficer;

c) studentët shqiptarë që ndjekin studimet në shkollat e huaja ushtarake, mbajnë uniformën dhe simbolet e gradës së studentit të akademive ushtarake shqiptare, sipas marrëveshjeve dypalëshe me vendet pritëse;

ç) rekrutët e rinj dhe ushtarët profesionistë, kur hyjnë në shërbimin aktiv, nuk mbajnë gradë, por quhen rekrutë deri në përfundimin me sukses të stërvitjes bazë. Pas përfundimit të kësaj periudhe, rekrutët gradohen rekrut I ose detar I, ndërsa rekrutët ushtarë profesionistë, gradohen ushtar profesionist I.

Neni 10

Koha minimale e qëndrimit në një gradë, për fitimin e gradës pasardhëse është:

Titulli i gradës Forcat tokësore/ajrore	Titulli i gradës Forcat detare	Koha në gradë
Rekrut I	Detar	1¼ vit (3 muaj)
Rekrut II	Detar II	¾ vit (9 muaj)
Ushtar PR I	Detar PR I	1 vit
Ushtar PR II	Detar PR II	1 vit
Nëntetar	Nëntetar	4 vjet
Tetar	Tetar	4 vjet
Rreshter	Rreshter	5 vjet
Kapter	Kapter	5 vjet
Nëntoger	Nënleitnant	3 vjet
Toger	Leitnant	4 vjet
Kapiten	Kapiten leitnant	5 vjet
Major	Kapiten i rangut III	4 vjet
Nënkolonel	Kapiten i rangut II	5 vjet
Kolonel	Kapiten i rangut	14 vjet
Gjeneral brigade	Kundëradmiral	3 vjet
Gjeneral major	Nënadmiral	3 vjet

a) koha në gradë në shërbimin aktiv/rezervë llogaritet nga data e nxjerrjes së urdhrit përkatës;

b) koha e shërbimit në rezervë nuk llogaritet për minimumin e kohës së qëndrimit në gradë që duhet për gradim në shërbimin aktiv;

c) kriteret për gradimin e oficerëve, nënoficerëve dhe ushtarëve rezervistë përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 11

Koha maksimale e qëndrimit në shërbim në një gradë është:

Titulli i gradës Forcat tokësore/ajrore	Titulli i gradës Forcat detare	Koha në shërbim aktiv
--	-----------------------------------	-----------------------

Rekrut I	Detar I	½ vit
Rekrut II	Detar II	1 vit
Ushtar PR I	Detar PR	16 vjet
Ushtar PR II	Detar PR II	6 vjet
Nëntetar	Nëntetar	12 vjet
Tetar	Tetar	20 vjet
Rreshter	Rreshter	22 vjet
Kapter	Kapter	27 vjet
Kryekapter	Kryekapter	30 vjet
Nëntoger	Nënleitnant	6 vjet
Toger	Leitnant	8 vjet
Kapiten	Kapiten leitnant	15 vjet
Major	Kapiten i rangut III	22 vjet
Nënkolonel	Kapiten i rangut II	27 vjet
Kolonel	Kapiten i rangut I	30 vjet
Gjeneral brigade	Kundëradmiral	33 vjet
Gjeneral major	Nënadmiral	35 vjet
Gjeneral leitnant	Admiral	35 vjet

a) ushtaraku, i cili ka plotësuar afatin maksimal të shërbimit në një gradë dhe nuk ka marrë gradën e radhës, del në rezervë/lirim;

b) oficerëve dhe nënoficerëve, që kanë 12 vjet shërbim, me kërkesën e tyre, u lind e drejta të kalojnë profesionistë, në varësi të nevojave të Forcave të Armatosura dhe sipas të kualifikimit përkatës.

KREU III KARRIERA USHTARAKE, KRITERET DHE MËNYRA E GRADIMIT

Neni 12

1. Gradat për ushtarët jepen nga komandanti i njësisë (brigadë, regjiment) dhe i reparteve të njësuar me të.

2. Gradat e nënoficerëve aktivë e rezervistë jepen nga komandanti i forcës dhe nga komandantët e njësive të varësisë së Shtabit të Përgjithshëm, sipas kriterëve të përcaktuar.

3. Kursantët, që përfundojnë kurset pranë Akademisë së Nënoficerëve, titullohen nënoficerë dhe u jepet grada nëntetar. Të drejtën e propozimit për titullimin e nënoficerëve dhe dhënien e gradës, në përfundimin e kursit, e ka Komandanti i Akademisë së Nënoficerëve.

Neni 13

1. Titullimi oficer aktiv dhe dhënia e gradës së parë të oficerit bëhet me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes.

2. Gradën nëntoger e marrin studentët që mbarojnë arsimin e lartë ushtarak në akademitë ushtarake brenda ose jashtë vendit të njësuar me to dhe titullohen oficerë aktivë.

3. Të drejtën e propozimit për titullimin oficer aktiv dhe për dhënien e gradës nëntoger e ka titullari i institucionit të arsimit të lartë ushtarak.

4. Gradat ushtarake të oficerëve, nga nëntoger deri në kolonel, jepen me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes, sipas propozimit të komisioneve të karrierës.

5. Gradat madhore u jepen oficerëve me dekret të Presidentit të Republikës dhe me propozimin e Ministrit të Mbrojtjes.

6. Gradat e Shefit të Shtabit të Përgjithshëm dhe, në kohë lufte, Komandantit të Forcave të Armatosura, jepen me dekret të Presidentit të Republikës dhe me propozimin e Kryeministrit.

Neni 14

Gradat ushtarake për oficerët rezervë jepen në bazë të vjetërsisë në shërbim dhe të funksionit organik, kur plotësojnë kriteret e përcaktuara në këtë ligj.

Neni 15

1. Ushtarakut i lind e drejta për gradimin e radhës kur plotëson kriteret e mëposhtme:
 - a) afatin kohor të qëndrimit në një gradë, sipas nenit 10 të këtij ligji;
 - b) arsimimin dhe kualifikimin e nevojshëm në shkolla e kurse, ushtarake e civile;
 - c) rezultatet e vlerësimeve vjetore të punës.
2. Ushtarakët, për marrjen e çdo grade më të lartë se ajo që kanë, kanë të drejtë të shqyrtohen e të vlerësohen nga komisionet e gradave e të karrierës për çdo gradë, si më poshtë:
 - a) nënoficerët vetëm 1 herë;
 - b) oficerët me gradën toger deri në kolonel (kapiten i rangut I) 2 herë;
 - c) oficerët me gradën gjeneral brigade e lart vetëm 1 herë.
3. Gradimi, sipas këtij ligji, do të bëhet në përputhje me nevojat organike të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë. Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë, brenda muajit janar të çdo viti, i paraqet Ministrit të Mbrojtjes nevojat organike të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë për vitin në vazhdim.

Neni 16

Ushtarakët e forcave tokësore, për të fituar gradën e radhës, duhet të plotësojnë kriteret e arsimimit dhe të kualifikimit si më poshtë:

1. Oficerët:
 - a) togeri, për të fituar gradën e kapitenit, të ketë kryer kursin e komandantit të kompanisë, kursin e oficerit të shtabit të batalionit në Akademinë e Forcave Tokësore ose kurse të njësura me to jashtë vendit;
 - b) kapiteni, për të fituar gradën e majorit, të ketë kryer kursin themelor të oficerit të shtabit në Akademinë e Mbrojtjes ose kurse të njësura me të në akademitë ushtarake jashtë vendit;
 - c) majori, për të fituar gradën e nënkolonelit, të ketë kryer kursin e Shtabit të Përgjithshëm ose kursin e funksioneve në shtab në Akademinë e Mbrojtjes apo kurse të njësura me to në akademitë ushtarake jashtë vendit;
 - ç) nënkoloneli, për të fituar gradën e kolonelit, të ketë kryer kursin e Shtabit të Përgjithshëm në Akademinë e Mbrojtjes ose kurse të njësura me të në akademitë ushtarake jashtë vendit;
 - d) koloneli, për të fituar gradën gjeneral brigade, përveç kursit të Shtabit të Përgjithshëm të ketë kryer kursin e lartë në Kolegjin e Mbrojtjes ose një kurs jashtë shtetit të barazvlefshëm me të, të ketë shërbyer në shërbimin aktiv jo më pak se 24 vjet dhe të ketë mbajtur gradën kolonel jo më pak se 4 vjet;
 - dh) gradimi në gjeneral major/gjeneral lejtant bëhet në bazë të aftësive profesionale, të vlerësuara nga Komisioni i Veçantë i Karrierës.
2. Nënoficerët:
 - a) nëntetari, për të fituar gradën tetar, duhet të ketë kryer kursin e përgatitjes së përgjithshme për nivelin e komandantit të skuadrës në Akademinë e Nënoficerëve;
 - b) tetari, për të fituar gradën rreshter, duhet të ketë kryer kursin e përgatitjes së përgjithshme për nivelin e nënoficerit të togës në Akademinë e Nënoficerëve;
 - c) rreshteri, për të fituar gradën kapter, duhet të ketë kryer kursin e nënoficerit të shtabit të batalionit për sektorin ku do të shërbejë në shtab;
 - ç) kapteri, për të fituar gradën kryekapter, duhet të ketë kryer kursin e nënoficerit të shtabit të

brigadës në Akademinë e Nënoficerëve për sektorin ku do të shërbejë.

3. Ushtarët:

a) rekruti, për të fituar gradën rekrut I, duhet të ketë kryer periudhën e plotë të përgatitjes së përgjithshme (përshtatje me jetën ushtarake) dhe atë individuale;

b) rekrut I, për të fituar gradën rekrut II, duhet të ketë kryer periudhën e plotë të kompaktësimit në togë;

c) rekruti, për të fituar gradën ushtar profesionist I, duhet të ketë kryer stërvitjen bazë;

ç) ushtari profesionist I, për të fituar gradën ushtar profesionist II, duhet të ketë kryer kursin e specialitetit.

Kurset e kryera jashtë vendit njësohen me ato të kryera brenda vendit me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes, me propozim të Shefit të Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë.

Neni 17

Ushtarakët e forcave ajrore, për të fituar gradën e radhës, duhet të plotësojnë kriteret e arsimimit dhe të kualifikimit si më poshtë:

1. Oficerët:

a) togeri, për të fituar gradën e kapitenit, të ketë kryer kursin fillestar në Akademinë e Forcave Ajrore ose kursin e komandantit të kompanisë në Akademinë e Forcave Tokësore, kursin e oficerit të shtabit të batalionit ose kurse të tjera jashtë vendit të njësuara me to;

b) kapiteni, për të fituar gradën e majorit, të ketë kryer kursin themelor të oficerit të shtabit në Akademinë e Mbrojtjes, ndërsa pilotët të kenë fituar edhe klasin III për fluturim;

c) majori, për të fituar gradën e nënkolonelit, të ketë kryer kursin e Shtabit të Përgjithshëm ose kursin e funksioneve në shtab në Akademinë e Mbrojtjes, ndërsa pilotët të kenë fituar klasin II për fluturim dhe personeli inxhiniero-teknik të ketë kryer kursin e lartë profesional, sipas specialiteteve në Akademinë e Forcave Ajrore;

ç) nënkoloneli, për të fituar gradën e kolonelit, të ketë kryer kursin e Shtabit të Përgjithshëm në Akademinë e Mbrojtjes ose kurse të njësuara me të në akademitë ushtarake jashtë vendit;

d) koloneli, për të fituar gradën gjeneral brigade, përveç kursit të Shtabit të Përgjithshëm, të ketë kryer kursin e lartë në Kolegjin e Mbrojtjes ose një kurs jashtë shtetit të barazvlefshëm me të, të ketë shërbyer në shërbimin aktiv jo më pak se 24 vjet dhe të ketë mbajtur gradën kolonel jo më pak se 4 vjet;

dh) gradimi në gjeneral major/gjeneral lejtant bëhet në bazë të aftësive profesionale, të vlerësuara nga Komisioni i Veçantë i Karrierës.

2. Nënoficerët:

a) nëntetari dhe tetari i Forcave Ajrore e fitojnë gradën njëlloj si nënoficerët e forcave tokësore;

b) rreshteri dhe kapteri, përveç kriterëve si kapterët e forcave tokësore, të kenë fituar titullin “specialist i klasit II” në specialitetin përkatës;

c) për të fituar gradën kryekapter, përveç kriterëve të mësipërme, të ketë fituar titullin “specialist i klasit I” në specialitetin përkatës.

3. Ushtarët:

a) rekruti, për të fituar gradën rekrut I, duhet të ketë kryer periudhën e plotë të përgatitjes së përgjithshme (përshtatjen me jetën ushtarake) dhe atë individuale;

b) rekruti I, për të fituar gradën rekrut II, duhet të ketë kryer periudhën e plotë të kompaktësimit në togë;

c) rekruti, për të fituar gradën ushtar profesionist I, duhet të ketë kryer stërvitjen bazë;

ç) ushtari profesionist I, për të fituar gradën ushtar profesionist II, duhet të ketë kryer periudhën e plotë të kompaktësimit në nënrepart (kompani, bateri).

Kurset e kryera jashtë vendit njësohen me ato të kryera brenda vendit me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes, me propozim të Shefit të Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë.

Neni 18

Ushtarakët e forcave detare, për të fituar gradën e radhës, duhet të plotësojnë kriteret e arsimimit dhe të kualifikimit si më poshtë:

1. Oficerët:

a) nënleitnanti, për të fituar gradën leitnant, të ketë kryer kursin e kualifikimit për zëvendëskomandant anijeje në Akademinë Detare, si dhe të ketë dhënë provimet për vetëdrejtim, sipas funksionit organik;

b) leitnanti, për të fituar gradën kapiten leitnant, të ketë kryer kursin e kualifikimit për zëvendëskomandant anijeje, si dhe të ketë dhënë provimet për vetëdrejtim, sipas funksionit organik (vetëdrejtimi i anijes);

c) kapiten leitnanti, për të fituar gradën kapiten i rangut III, të ketë kryer kursin themelor të oficerit të shtabit në Akademinë e Mbrojtjes ose kursin e kualifikimit për oficer shtabi distrikti detar e komandant flotiljeje në Akademinë e Detarisë, si dhe të ketë dhënë provimet për vetëdrejtim, sipas funksionit organik;

ç) kapiteni i rangut III, për të fituar gradën kapiten i rangut II, të ketë kryer kursin e Shtabit të Përgjithshëm ose kursin e funksioneve në shtab në Akademinë e Mbrojtjes, si dhe të ketë dhënë provimet për vetëdrejtim, sipas funksionit organik;

d) kapiteni i rangut II, për të fituar gradën kapiten i rangut I, të ketë kryer kursin e Shtabit të Përgjithshëm në Akademinë e Mbrojtjes ose kurse të njësuar me të në akademitë ushtarake jashtë vendit;

dh) kapiten i rangut I, për të fituar gradën kundëradmiral, përveç kursit të Shtabit të Përgjithshëm, të ketë kryer kursin e lartë në Kolegjin e Mbrojtjes ose një kurs jashtë shtetit të barazvlefshëm me të, të ketë shërbyer në shërbimin aktiv jo më pak se 24 vjet dhe të ketë mbajtur gradën kapiten i rangut I jo më pak se 4 vjet;

e) gradimi në nënadmiral/admiral bëhet në bazë të aftësive profesionale, të vlerësuara nga Komisioni i Veçantë i Karrierës.

2. Nënoficerët:

a) nëntetarët dhe tetarët e fitojnë gradën njëlloj si nënoficerët e forcave tokësore;

b) tetari, për të fituar gradën rreshter, duhet të ketë kryer kursin fillestar të kualifikimit të nënoficerëve pranë Akademisë së Detarisë;

c) rreshteri, për të fituar gradën kapter, duhet të ketë kryer kursin e avancuar të kualifikimit të nënoficerëve në Akademinë e Detarisë;

ç) kapteri, për të fituar gradën kryekapter, përveç kurseve të mësipërme, të ketë kryer kurs të veçantë kualifikimi në specialitetin përkatës në Akademinë e Detarisë.

3. Ushtarë/detarë:

a) rekruti, për të fituar gradën detar I, duhet të ketë kryer periudhën e plotë të përgatitjes së përgjithshme (përshtatje me jetën ushtarake) dhe atë individuale;

b) detari I, për të fituar gradën detar II, duhet të ketë kryer periudhën e plotë të kompaktësimit në togë;

c) rekruti, për të fituar gradën detar profesionist I, duhet të ketë kryer stërvitjen bazë;

ç) detari profesionist I, për të fituar gradën detar profesionist II, duhet të ketë kryer periudhën e plotë të kompaktësimit në nënrepart (kompani, bateri).

Kurset e kryera jashtë vendit njësohen me ato të kryera brenda vendit me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes, me propozim të Shefit të Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë.

Neni 19

1. Oficeri dhe nënoficeri, që kryejnë detyra në specialitete në Forcat e Armatosura si mjek, jurist, inxhinier, ekonomist dhe funksione të ngjashme të përcaktuara me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes, gradën deri në major, rreshter (kapiten i rangut III) e fitojnë sipas vjetërsisë në shërbimin ushtarak dhe jo sipas kriterëve të përcaktuara në nenet 16, 17 dhe 18 të këtij ligji.

2. Për të fituar grada të tjera të larta, duhet të kryejnë kurse kualifikimi, sipas funksioneve organike, në akademitë ushtarake brenda ose jashtë vendit, sipas profesionit dhe llojit të forcës ku

shërben, ndërsa për të fituar grada madhore, të kenë kryer Akademinë e Mbrojtjes ose akademi ushtarake jashtë vendit të njësuar me të.

3. Kur oficerët e përmendur në paragrafin e parë të këtij neni kërkojnë të përparojnë në gradë e karrierë, sipas përcaktimeve të paragrafit të dytë të këtij neni, organet kompetente janë të detyruara t'u ofrojnë kurset e nevojshme të arsimimit dhe kualifikimit.

Neni 20

Gradimi i parakohshëm i ushtarakëve për gradën e radhës mund të bëhet vetëm një herë gjatë karrierës ushtarake, jo më parë se një vit nga plotësimi i afatit kohor të qëndrimit në një gradë.

Neni 21

1. Autoritete përgjegjëse për vlerësimin e përparimit të oficerëve në gradë dhe karrierë, si dhe për kualifikimin brenda dhe jashtë vendit janë komisionet e karrierës.

2. Komisionet e karrierës janë:

a) Komisioni i Veçantë i Karrierës në Ministrinë e Mbrojtjes, i cili vlerëson oficerët me gradë madhore;

b) Komisioni i Lartë në Shtabin e Përgjithshëm të Forcave të Armatosura, i cili vlerëson oficerët me gradë nga kapiten (kapiten lejtant) deri te kolonel (kapiten i rangut I) dhe kapterët për gradën e kryekapterit;

c) Komisioni i Zakonshëm në Komandat e Forcave, Komandën e Stërvitjes dhe të Doktrinës, Komandën e Mbështetjes Logjistike dhe Shtabin e Përgjithshëm të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë për repartet e varësisë së drejtëpërdrejtë, i cili vlerëson oficerët me gradë nëntoger, toger (nënlejtant, lejtant) dhe nënoficerët nga nëntetar deri në rreshter.

3. Komisionet e karrierës në Ministrinë e Mbrojtjes, në Shtabin e Përgjithshëm të Forcave të Armatosura dhe në Komandat e Forcave, Komandën e Stërvitjes dhe Doktrinës, Komandën e Mbështetjes Logjistike dhe në njësitë autonome të Shtabit të Përgjithshëm krijohen nga Ministri i Mbrojtjes, me propozim të Shefit të Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura.

4. Përbërja e komisioneve të karrierës është si më poshtë:

a) Komisioni i Veçantë i Karrierës përbëhet nga:

- Shefi i Shtabit të Përgjithshëm kryetar,
- një gjeneral majoranëtar,
- tre gjeneralë brigade të specialiteteve të ndryshmeanëtarë.

Komisioni i Veçantë i Karrierës mblidhet me kërkesë të Ministrit të Mbrojtjes për të vlerësuar dhe rekomanduar gradimin e oficerëve në grada madhore;

b) Komisioni i Lartë i Karrierës përbëhet nga:

- një gjeneral major, në raste të veçanta, gjeneral brigade kryetar,
- tre gjeneralë brigade të specialiteteve të ndryshmeanëtarë,
- tre kolonelë (kapiten i rangut I) të specialiteteve të ndryshme anëtarë.

Komisioni i Lartë i Karrierës mblidhet me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes për të vlerësuar dhe propozuar për gradim ushtarakët nga kapiten deri te kolonel dhe kapterët, të cilët përmbushin kriteret e përcaktuara në këtë ligj.

Komisioni i Lartë i Karrierës mblidhet sipas afateve të përcaktuara në urdhrin e Ministrit të Mbrojtjes;

c) Komisioni i Zakonshëm i Karrierës përbëhet nga:

- një gjeneral brigade kryetar,
- gjashtë kolonelë (kapiten i rangut I) të specialiteteve të ndryshme anëtarë;

Komisioni i Zakonshëm i Karrierës mblidhet me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes për të vlerësuar dhe propozuar për gradim nëntogerët, togerët dhe nënoficerët e karrierës, të cilët përmbushin kriteret e përcaktuara në këtë ligj.

Komisioni i Zakonshëm i Karrierës mblidhet sipas afateve të përcaktuara në urdhrin e Ministrit të Mbrojtjes.

5. Funksionimi, detyrat dhe të drejtat e komisioneve të karrierës përcaktohen me rregullore të miratuara nga Ministri i Mbrojtjes.

Nuk bëjnë pjesë në komisionet e karrierës:

- Ministri dhe Zëvendësministri i Mbrojtjes;
- Sekretari i Përgjithshëm;
- Shefi i Kabinetit apo Këshilltari Ushtarak i Ministrit të Mbrojtjes;
- Këshilltari Ushtarak i Presidentit të Republikës;
- Këshilltari Ushtarak i Kryeministrit;
- Oficerët e shërbimeve informative.

6. Kurset dhe kualifikimet e kryera në akademitë dhe kolegjet e huaja jashtë vendit njësohen me ato të kryera brenda vendit, sipas ligjeve në fuqi për barazvlerësimin e diplomave.

7. Komisionet e gradave të karrierës i përfundojnë procedurat e punës së tyre brenda muajit qershor të çdo viti.

Neni 22

1. Njësimi i gradave me funksionet e larta në hierarkinë e komandimit të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë (FASH) është:

- a) Shef i Shtabit të Përgjithshëm të FASH - Gjeneral Lejtant
- b) Zëvendës shef i Shtabit të Përgjithshëm të FASH - Gjeneral Major
- c) Komandant i Forcave Tokësore - Gjeneral Major
- ç) Komandant i Forcave Ajrore - Gjeneral Major
- d) Komandant i Forcave Detare - Nënadmiral
- dh) Komandant i Komandës së Doktrinës dhe Stërvitjes - Gjeneral Brigade
- e) Komandant i Komandës së Mbështetjes Logjistike - Gjeneral Brigade
- ë) Drejtor i Shtabit të Përgjithshëm - Gjeneral Brigade
- f) Komandant i Brigadës së Reagimit të Shpejtë - Gjeneral Brigade
- g) përfaqësues ushtarak në NATO - Gjeneral Brigade

2. Statusi i gjeneralëve, pas daljes së tyre në rezervë/lirim, rregullohet me vendim të Këshillit të Ministrave.

3. Njësimi i gradave me funksionet e tjera, që nuk përfshihen në paragrafin e parë të këtij neni, në të gjitha nivelet e hierarkisë së komandimit dhe të drejtimit të Forcave të Armatosura, përcaktohet me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozim të Ministrit të Mbrojtjes.

Neni 23

1. Pezullimi është ndërprerja e përkohshme e marrëdhënieve ligjore të punës për periudhën sa zgjat arsyeja e ndërprerjes. Në mbarim të kësaj periudhe, ushtaraku rimerr funksionin e tij, me përjashtim të rastit kur dënohet me heqje lirie.

2. Ushtaraku pezullohet:

- a) kur ndaj tij fillon ndjekja penale dhe vendoset masa e sigurisë arrest me burg, deri në marrjen e një vendimi përfundimtar nga gjykata;
- b) për periudha studimi, më shumë se 6 muaj, të ndërmarra me nismën e vetë ushtarakut, por në lidhje me profesionin që ai ushtron.

3. Gjatë periudhës së pezullimit ushtaraku nuk paguhet. Në rastin e parashikuar në pikën 2 shkronja "a" të këtij neni, kur çështja penale pushohet ose kur me vendim gjykate të formës së prerë deklarohet i pafajshëm, ushtarakut i jepet paga bazë e funksionit të tij, që nga çasti i pezullimit.

4. Periudha e kohës së pezullimit nga detyra njihet si vjetërsi grade dhe shërbimi në Forcat e Armatosura, kur pezullimi ndodh për rastin e parashikuar në pikën 2 shkronja "a" të këtij neni dhe çështja penale pushohet ose kur me vendim gjykate të formës së prerë deklarohet i pafajshëm; ndërsa për rastin e parashikuar në pikën 2 shkronja "b", periudha e pezullimit njihet vetëm për efekt të vjetërsisë së gradës.

5. Pezullimi i oficerit nga detyra bëhet me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes, ndërsa i nënoficerit dhe ushtarit me pagesë me urdhër të komandantit të forcës.

Neni 24

1. Ushtaraku del në rezervë kur:
 - a) nuk përparon në gradë;
 - b) bëhen ndryshime strukturore ose shkurtime në numrin e personelit të Forcave të Armatosura dhe sistemimi në një detyrë tjetër është i pamundur;
 - c) ka plotësuar afatin e kontratës;
 - ç) paraqet kërkesën e tij dhe miratohet nga organi përgjegjës.
2. Oficerët dalin në rezervë me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes.
3. Nënoficerët dhe ushtarët me pagesë dalin në rezervë me urdhër të komandantit të forcës.
4. Oficeri, nënoficeri dhe ushtari profesionist/me pagesë për të dalë në rezervë paraqesin kërkesë, e cila shqyrtohet nga organi përgjegjës. Në rast se organi përgjegjës nuk kthen përgjigje brenda 3 muajve, kërkesa quhet e miratuar.

Neni 25

1. Ushtaraku del në lirim kur:
 - a) ka plotësuar moshën për pension pleqërie;
 - b) është dënua me burgim me vendim gjykate të formës së prerë;
 - c) bëhet i paaftë nga ana shëndetësore për shërbim ushtarak, deklaruar me vendim të Komisionit të Spitalit Qendror Ushtarak;
 - ç) paraqet kërkesën e tij dhe miratohet nga organi përgjegjës;
 - d) konstatohet papërshtatshmëria me vendin e punës, sipas ligjit "Për statusin e ushtarakut të Forcave të Armatosura".
2. Oficerët dalin në lirim me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes.
3. Nënoficerët dhe ushtarët profesionistë/me pagesë paraqesin kërkesë me shkrim për të dalë në lirim për t'u miratuar nga organi përgjegjës. Në rast se organi përgjegjës nuk kthen përgjigje brenda 3 muajve, kërkesa quhet e miratuar.

Neni 26

Kur ushtaraku lirohet nga detyra, deri në çastin e emërimit të tij në një detyrë tjetër apo të nxjerrjes në rezervë/lirim, paguhet me pagën mujore të gradës që mban, por jo më tepër se 2 muaj.

Neni 27

1. Për të gjitha mosmarrëveshjet që lindin në procedurën e dhënies së gradave, uljen në gradë, nxjerrjen në rezervë/lirim nga shërbimi ushtarak në Forcat e Armatosura, ushtaraku ka të drejtë të ankohet te Ministri i Mbrojtjes brenda 30 ditëve. Për rishqyrtimin e ankesave Ministri i Mbrojtjes krijon një komision tjetër nga ai i parashikuar në nenin 22 dhe brenda 30 ditëve jepen përgjigjet përkatëse.
2. Kur mosmarrëveshja nuk zgjidhet, sipas pikës 1 të këtij neni, ushtarakut i lind e drejta të ankohet në gjykatë brenda 30 ditëve.
3. Kur akti i shfuqizuar nga gjykata ka të bëjë me nxjerrjen në rezervë ose me lirimin e ushtarakut nga Forcat e Armatosura, ai ka të drejtë të rikthehet në detyrën e mëparshme ose në një detyrë tjetër të njëjtë me atë të mëparshmen.

Neni 28

Ushtarakët që dalin në lirim për efekt moshe, paafësie shëndetësore, si dhe ata që dalin në rezervë gëzojnë të drejtën e mbajtjes së uniformës ushtarake dhe të gradës që kishin në çastin e daljes në rezervë/lirim, si dhe përdorimin e saj vetëm në rastet e festave zyrtare dhe të ceremonive të ndryshme ushtarake.

Neni 29

1. Ushtarakët në rezervë rikthehen në shërbimin aktiv vetëm në rastet kur:

- a) bëhen shtesa në numrin e personelit të Forcave të Armatosura;
 - b) bëhet mobilizimi i përgjithshëm ose i pjesshëm.
2. Në këto raste ata mbajnë gradën e fundit që kishin në çastin e daljes në rezervë.

Neni 30

Gradimet e radhës bëhen një herë në vit në muajin shtator.

Neni 31

Forma dhe ndërtimi i gradave ushtarake caktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 32

Në rastet e riorganizimit strukturor të Forcave të Armatosura, për mungesë funksioni organik që nuk përputhet me gradën që mban ushtaraku, me pëlqimin e ushtarakut, atij i krijohet mundësia e kryerjes së shërbimit në një funksion më të ulët duke mbajtur gradën që ka, por jo më shumë se 3 vjet.

KREU IV DISPOZITA KALIMTARE DHE TË FUNDIT

Neni 33

1. Oficerët që mbajnë gradën kapiten I dhe, pas hyrjes në fuqi të këtij ligji, plotësojnë kriteret për fitimin e një grade më të lartë, gradohen major. Të tjerët mbajnë gradën kapiten I deri në testimin e radhës.

Nënoficerët që mbajnë gradat kapter V marrin gradën nëntetar.

Nënoficerët që mbajnë gradat kapter IV dhe III marrin gradën tetar.

Nënoficerët që mbajnë gradat kapter II dhe kapter I marrin gradën rreshter.

Nënoficerët që mbajnë gradat kapter dhe kryekapter mbajnë të njëjtat grada.

2. Lejohet një mospërputhje gradë-funksion në Forcat e Armatosura deri në masën 15 % të personelit ushtarak aktiv.

3. Për ushtarakët që në kohën e hyrjes në fuqi të këtij ligji kanë plotësuar kohën maksimale të qëndrimit në gradë e vjetërsi si oficer, sipas shkronjës "a" të nenit 11 të këtij ligji, dalja në rezervë të përfundojë deri në fund të vitit 2006.

Koha e daljes në rezervë përcaktohet me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes pas propozimit të Shefit të Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura.

4. Kriteret dhe autoriteti i dhënies së gradës, përparimi në gradë dhe karrierë, për oficerët që kryejnë detyra në prokuroritë dhe gjykatat ushtarake, rregullohen me ligj të veçantë.

5. Përputhja e gradave me funksionet të përfundojë brenda vitit 2004.

Neni 34

Këshilli i Ministrave dhe Ministri i Mbrojtjes të nxjerrin aktet e nevojshme në zbatim të këtij ligji brenda 6 muajve nga data e hyrjes në fuqi të tij.

Neni 35

Ligji nr.8670, datë 26.10.2000 "Për gradat dhe karrierën ushtarake në Forcat e Armatosura të Republikës së Shqipërisë", si dhe çdo akt tjetër ligjor e nënligjor që bie në kundërshtim me kërkesat e këtij ligji, shfuqizohen.

Neni 36

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr.4148, datë 20.2.2004 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë Alfred Moisiu